

Jaciment de Sant Quirze de Muntanyola

Muntanyola

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Muntanyola
Emplaçament Entorn Església St. Quirze de Muntanyola Trencant a BV-4317. 08505. Muntanyola.

Coordenades:

Latitud: 41.87847
Longitud: 2.17764
UTM Est (X): 431764
UTM Nord (Y): 4636610

Classificació

Número de fitxa 08129-31
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern
Segle XI-XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Es trobava en mal estat
Protecció Inexistent
Número inventari CCAA 3423
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic. Pl. de la Catedral n.1. 08500. Vic.

Fitxes associades:

[Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola](#)

[Cal Campaner](#)

Descripció

Jaciment situat a l'entorn de l'església de Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola i al seu subsòl, i correspon a una àrea de necròpolis. Les úniques tombes documentades, per ara, estan situades al nord de l'edifici, i que es van excavar en explorar el subsòl de les capelles laterals. Al costat sud, on hi ha la casa rectoral, que no ha estat objecte de treballs, és molt possible que se'n puguin trobar més. Les sepultures eren de dues menes, de fossa, corresponents a nens, i de cista o capsa de lloses, que contenien adults. Aquest segon tipus és propi dels segles XII i XIII, i s'adiu molt bé amb el període que descrivim. Igualment, cal indicar que les cistes més properes a l'església respectaven escrupolosament un basament allargat paral·lel a la façana septentrional a la qual s'adossava. Desconeixem la funció d'aquest element, tot i que, atesa la datació de les sepultures, s'ha de considerar gairebé coetani del temple romànic. Pel que fa a la resta de la sagrera, estesa com és costum al voltant del temple, a ponent de la nau es va localitzar una tomba d'inhumació de fossa, orientada d'est a oest, posterior a l'edifici que ens ocupa i immediatament anterior al de la fase següent. S'ha d'afegir que, al llarg d'aquesta primera etapa, l'església no va ser l'única construcció que hi havia al lloc de Muntanyola. Al sud-est del temple s'alçava una torre aproximadament cilíndrica, amb una porta enlairada, situada també al sud-est. Vestigis molt significatius d'aquesta torre, entre ells la porta, han arribat fins a nosaltres amagats per la casa rectoral actualment annexa a l'església. La seva identificació, amb tot, és senzilla, ja que es troben a la base del campanar.

Història

La intervenció arqueològica fou realitzada pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona a mans de Maria Clua Mercadal, l'any 1989. Va permetre documentar que l'església de Sant Quirze i Santa Julita havia tingut 4 fases arquitectòniques ben diferenciades: un primer nivell preromànic, amb la capçalera trapezoïdal i algunes restes de la nau datat del segle X; un segon nivell romànic, amb capçalera rodona i restes de la nau que han servit de fonamentació de les etapes posteriors i amb una sèrie de caràcters típics del moment com les sitges; una altra fase a comença al s. XVI, moment en què es fan tot tipus de remodelacions i s'obren les capelles al nord; i una darrera fase d'estil barroc, que correspon al moment del més gran esplendor artístic de l'església. Respecte a l'església preromànica, a sota del presbiteri, es va descobrir una sèrie de murs solidaris, els quals formaven la planta de la primitiva capçalera trapezoïdal; eren fets de reble lligat amb morter de calç i es recolzaven sobre el terreny verge. La planta de la nau única també es va definir. Les parets de migdia i tramuntana, encara que molt arrasades, conservaven el traçat; eren bastides com les del presbiteri. Del tancament occidental no s'han conservat restes tangibles, però es va poder fixar la situació. També es conserven les restes, en planta i alçat, d'una torre de base circular, que estava situada a migjorn de l'edifici preromànic. L'església romànica era de dimensions més grans, tenia una capçalera semicircular de pedra lligada amb morter. Les parets de tramuntana i migjorn i el mur de tancament, a ponent, eren de la mateixa mena que la capçalera, amb una amplada mitja d'un metre. La porta d'accés estava situada a la façana sud. Al llarg de la segona fase es van obrir cinc sitges, les quals es van excavar totalment. A l'exterior del temple hi havia la necròpolis, de la qual resta el testimoni d'un mur de carreus regulars adossat a la paret de tramuntana. També s'han trobat una sèrie d'enterraments de cista coberts per lloses, al sector de tramuntana. El primer esment de la sagrera és del 1177; la següent referència és del 1643, concretament d'un tros que es trobava davant la porta de l'església. El recinte estava clos amb una tanca força precària com ressenya la visita pastoral de 1671, on es mana prendre mesures perquè el bestiar no entri a l'interior del cementiri. El 1676 es va decidir fer una nova paret al cementiri que

anés des del cantó de la sagristia fins a l'altra paret del recinte, per alliberar un tros de la primitiva sagrera, i deixar-lo per a usos profans. Al 1684 es va ordenar de nou arreglar la paret del cementiri i col·locar un reixat a les entrades. Al 1786 la paret del fossar va ser rebaixada per tal d'evitar les humitats que produïa a l'església, i per aquest mateix problema al 1816 es va rebaixar tot el nivell de la sagrera. Al 1871, una circular del Bisbat comunicava al Rector de Muntanyola que arran d'una Real Ordre del 16 juliol de 1871, era possible que el municipi demandés al Rector habilitar una part del cementiri per a difunts no catòlics. Es recomanava que el rector convencés a l'ajuntament de la necessitat de comprar un terreny nou al costat del recinte sagrat, i en cas de no acceptar-ho que es delimités un espai dins el cementiri catòlic separat per una tanca i un accés propi. Al 1899 es van construir unes rengleres de nínxols a la part oriental del cementiri. Al 1915 la Cúria Eclesiàstica de Vic va donar permís per suprimir la part del cementiri que anava des de l'entrada de l'església a la casa rectoral, i del tros comprès entre la mateixa entrada i el camí públic. En la darrera intervenció duta a terme per la Diputació de Barcelona, es va adequar aquest espai, allunyant el camí de l'església, recuperant la cota original del terreny en aquesta zona, que es va delimitar prolongant el mur del mateix cementiri. A més, va permetre crear una rampa suau fins a l'entrada del cementiri (1991).

Bibliografia

BRUNELLS, I. (1997). La sagrera Muntanyola. Revista trimestral n. 9. juny 1997. Ajuntament de Muntanyola. Muntanyola: 14. CLUA I MERCADAL, M. (1989). Excavacions a l'església de Sant Quirze de Muntanyola A dins Actuacions en el patrimoni edificat medieval i modern (segles X al XVIII): I. La intervenció arquitectònica:II. La recerca arqueològica. Quaderns científics i tècnics, 3, Barcelona: Diputació de Barcelona, 1991, pl 177-182. PLADELASALA, J. (1953). "La parròquia de Muntanyola" a AUSA vol 1, n.4. Vic: 153-157. YLLA-CATALÀ, G. (1991). Jaciment de l'església de Sant Quirze. Inventari Patrimoni Arqueològic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Inèdit.

